

34. SETKÁNÍ ASOCIACE UČITELŮ ČEŠTINY JAKO CIZÍHO JAZYKA – ANOTACE PŘÍSPĚVKŮ

prof. PhDr. Jana Hoffmannová, DrSc. (Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha)

Rod v jazyce a jazykovědě

V přednášce budou shrnuta některá z hlavních témat současné genderové lingvistiky:

1. Vztah rodu přirozeného a gramatického v různých jazycích; jazyky „pohlavní“ a „bezpohlavní“ (P. Eisner)
2. České přechylování; oslovení a titulování žen
3. Generický mužský rod v češtině (a dalších jazycích); možnosti jeho odstraňování, nahrazování
4. Názvy povolání – diskriminace žen v pracovních inzerátech?
5. Jména vespolná a obourodá
6. Komunikace muž – žena jako mezikulturní komunikace; rozdílné styly vyjadřování mužů a žen (D. Tannenová)
7. Jazyk a styl časopisů a reklam adresovaných ženám.

Mgr. Kateřina Vodičková, Ph.D. (VTC ÚJOP UK, Podběřady)

PaedDr. Ladislava Holubová (Hochschule für angewandte Wissenschaften, Amberg-Weiden, SRN)

Certifikovaná zkouška pro mládež v Bavorsku

Od roku 2006 probíhá v Bavorsku projekt „Čeština na reálkách“, jehož cílem je:

1. Proškolení učitelů češtiny pro cizince se zaměřením na mládež
2. Sestavení učebních plánů
3. Vytvoření výukových materiálů
4. Složení certifikované zkoušky

Tato prezentace se zaměří na 4. bod a představí certifikovanou zkoušku pro mládež a její průběh, výsledky a důsledky.

PaedDr. Naděžda Gjurová (Základní škola J. Gutha-Jarkovského, Praha)

Čeština jako cizí jazyk pro začínající školáky

Při výuce češtiny jako cizího jazyka u nejmladších školáků je nezbytně nutné tvořit jednotlivé lekce tak, aby je děti vnímaly jako příjemnou a zábavnou činnost.

Pro děti všech národností je nejdůležitější hra. Hra zároveň umožňuje navodit zcela přirozeně příjemnou, důvěrnou atmosféru, vyvolá v dětech pocit bezpečí,

něčeho známého, něčeho, v čem si všichni rozumí. Zejména pro ty žáky, pro které je čeština naprosto nepochopitelnou směsicí zvuků, je pozitivní citová atmosféra nepostradatelná.

Vlastní výuka vychází ze zkušeností práce s dětmi poruchami učení. Ráda bych upozornila zejména na konkrétní možnosti aplikace shodných postupů při výuce dětí s jiným mateřským jazykem a dětí se specifickými poruchami učení i na možnosti využití stejných pomůcek.

Nepostradatelné je vést začínající školáky k multisenzorickému vnímání jednotlivých jevů a k aktivní manipulaci s pracovním materiálem.

Důležité je uvědomit si velice důležitou roli vyučujícího. Práce s dětmi, u nichž není možné využít jiného jazyka jako převodního kódu a které navíc neumí číst a psát v žádném jazyce, věru není snadná. Ale o to kouzelnější.

Mgr. Petra Pazderová (Gymnázium Friedricha Schillera, Pirna, SRN)

„Je to hezký umět česky!“ – české projekty pro německé žáky

Ve svém příspěvku budu hovořit o akcích a projektech, které mají německé žáky Gymnázia Friedricha Schillera v Pirně motivovat pro výuku českého jazyka (vyučovací předměty, jazykové pobyty v České republice, učebnice, žákovské projekty). Dále bych se chtěla zastavit u některých regionálních či celostátních jazykových soutěží, jejichž součástí je mimo jiné i český jazyk. Jedná se o jazykovou soutěž „Fremdsprachenwettbewerb“, v níž žáci formou kreativního psaní či při testování všech řečových dovedností ukazují své znalosti cizího jazyka. Další akcí spíše motivačního rázu je jazykový seminář v Lipsku – „Sprachenseminar“, kde se každý rok scházejí vybraní žáci z různých škol v Sasku, aby se v jednotlivých skupinách intenzivně zabývali jedním z cizích jazyků (francouzština, italština, latina, polština, ruština, španělština a čeština) a vytvořili společně projekt, který zde pak prezentují. V neposlední řadě je nutno zmínit „mladou“ soutěž „Bohemiáda“, jejíž dva ročníky proběhly v Žitavě na Gymnáziu Christiana Weise a v níž nejlepší žáci ze saských škol poměřují své znalosti češtiny.

Mgr. Petra Procházková (OSVČ)

Sociokulturní minimum pro malé cizince

Příspěvek se věnuje publikaci *Sociokulturní minimum pro malé cizince*, která vznikla za finančního příspěví MŠMT. Je dostupná ve třech jazykových mutacích (čj-ukr, čj-vit, čj-mong) a lze si ji zdarma stáhnout z internetových stránek www.nebelvir.cz. Jejím cílem je usnadnit žákům-cizincům první krůčky

v neznámém českém prostředí. Žáci-cizinci často přicházejí ze společností, kde funguje odlišná hierarchie a kde neplatí zdvořilostní principy evropské kultury a například pro vyjadřování zdvořilosti mohou fungovat jiné principy. Tyto děti se najednou ocitají ve zcela neznámém prostředí, ve kterém se většinou nejen nedomluví, ale nemusí rozumět ani chování a projevům ostatních lidí. Při vzdělávání těchto dětí bychom tedy měli dbát nejen na rozvoj kompetence komunikativní, ale i na rozvoj kompetence sociokulturní, tak jak je definuje Společný evropský referenční rámec pro výuku jazyků.

Autorka nás seznámí s důvody, které jí vedly k sepsání knížky (nedostatečné reflektování řečové etikety v učebnicích češtiny pro cizince, nevhodné obrázky...), dále s konceptem knížky a jejím možným využitím. Publikace bude zdarma k dispozici.

PhDr. Zuzana Hajíčková (ÚBS FF UK, Praha)

WORKSHOP (A): Tvůrčí psaní pro mládež

Psaní bývá méně oblíbená činnost studentů. Jeho zvládnutí ale vede k upevnění a rozšíření slovní zásoby, komunikační kompetence (pro různé slohové útvary a funkční styly) a také k osvojení českého pravopisu. Cílem workshopu je ukázat, jak je možné v kurzech čj nacvičovat dovednost psaní tvůrčí formou a interaktivně a jaké má tento postup další pozitivní dopady. V rámci dílny si představíme vzorovou hodinu pro mírně a středně pokročilé studenty.

Mgr. Svatava Škodová, Ph.D. (KCJ FP TUL, Liberec)

WORKSHOP (B): Práce s učebnicí Domino

Příspěvek si klade za cíl představit učební materiály a s nimi spojené učební postupy, které mohou být využity při výuce češtiny pro děti s jiným mateřským jazykem, než je čeština.

V průběhu semináře budou účastníci seznámeni s obsahem učebnice Domino; s její koncepcí volbou jednotlivých jevů, jejich gramaticko-komunikačním rozložením; dále se základní výukovou metodou umožňující výuku dětí cizinců bez zprostředkovacího jazyka.

V příspěvku bude také představeno propojení práce s obrázky a prezentování gramatických jevů komunikačním způsobem.

Prezentována bude díl I., který vyšel v roce 2010 a díl II., který je připraven do tisku. Učebnice nebude na místě prodávána.